

Правна и институционална рамка на системата за закрила на бежанците

България и украинската криза

28-29 март 2022 г.
Велико Търново

11.3.
2022

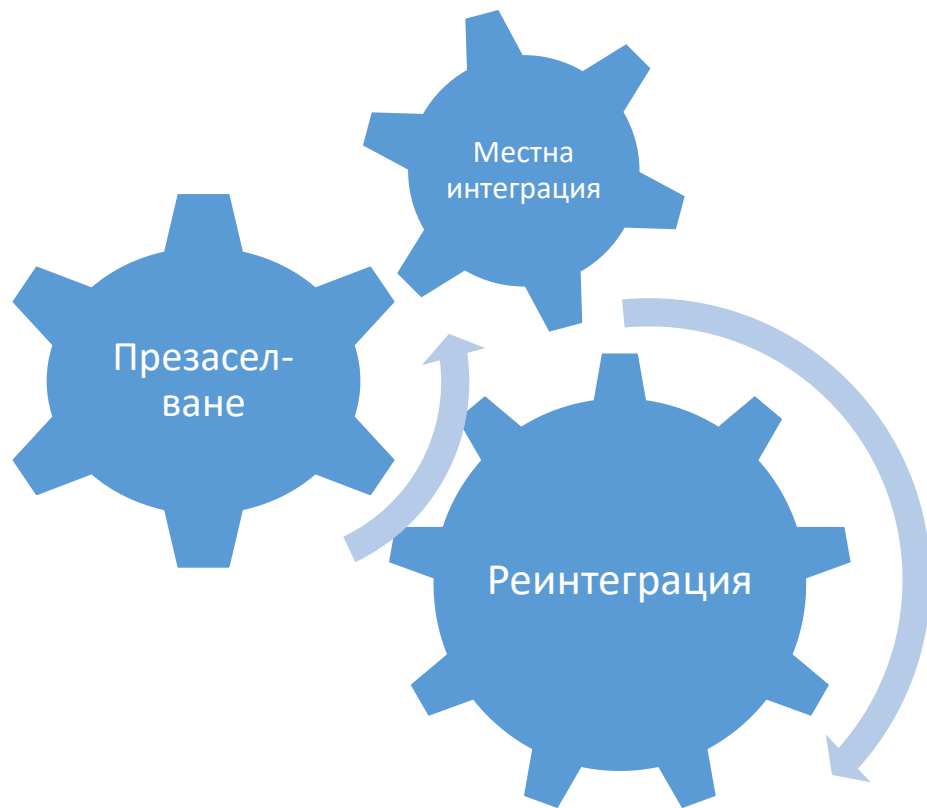

Върховен комисариат за бежанците на ООН

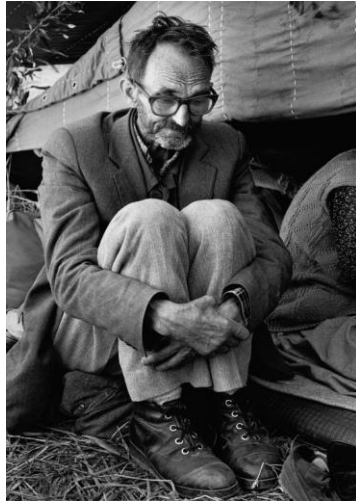
- Създаден с резолюция на Общото събрание от 1949 г. с тригодишен мандат, за да помогне на европейските бежанци, разселени през Втората световна война.
- Основна отговорност: предоставя международна закрила и съдейства на правителствата за намиране на трайни решения на проблемите на бежанците.
- Работи в България по силата на споразумение с правителството от 22 юли 1993 г.
- Основна дейност в България:
  - 1) подкрепа за национални и местни власти при изграждане на механизми за закрила и интеграция на бежанци;
  - 2) финансиране и подкрепа на неправителствени организации за предоставяне на услуги на бежанци.

Трайни и цялостни решения

- Разрешения за работа
- Визи за обучение
- Визи за събиране със семейство
- Частно спонсорство
- Хуманитарни коридори

Световен режим за закрила

- *Нормативна рамка:*

Конвенция за статута на бежанците (1951 г.) и Нюйоркски протокол (1967 г.)

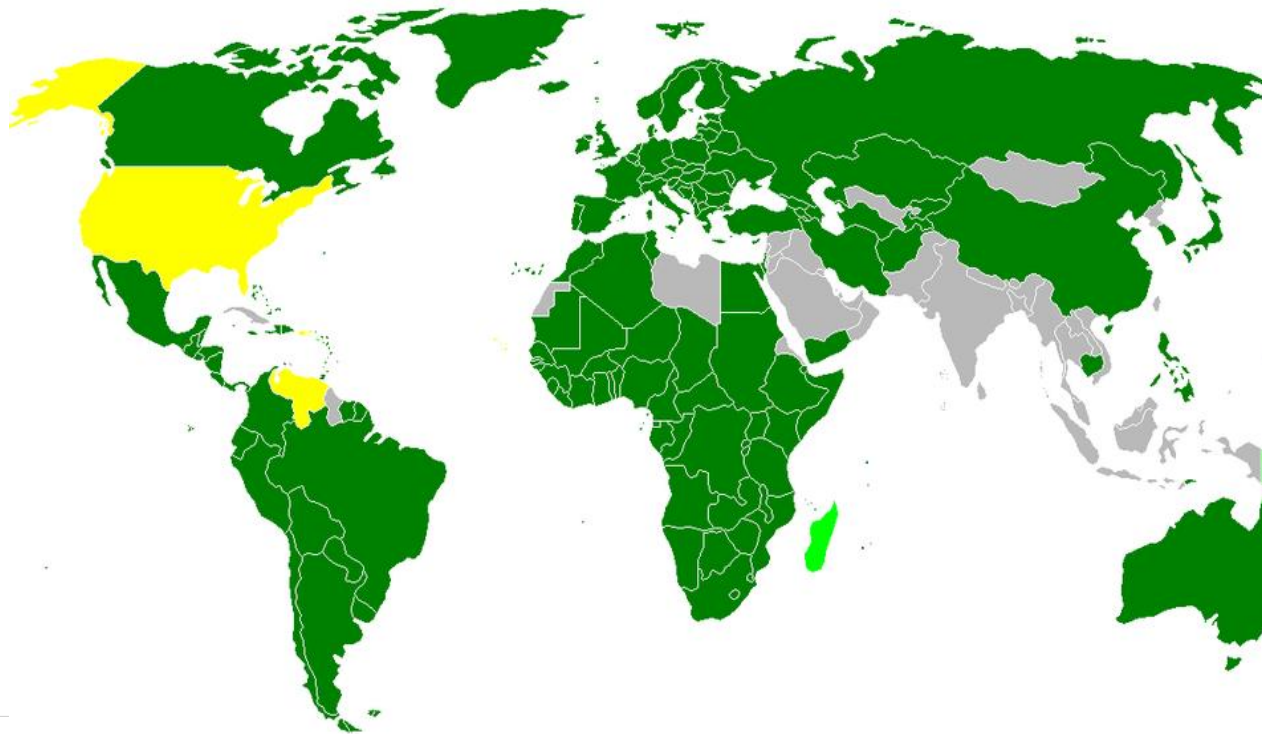
- *Определение:*

Всяко лице, което поради основателни опасения от преследване по причина на **раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група** или **политически убеждения** се намира извън страната, чийто гражданин е, и не може да се ползва от закрилата на тази страна, или не желае да се ползва от такава закрила поради тези опасения.

- *Основен принцип:*

Право на закрила срещу принудително връщане или отблъскване на територия, където би имало опасност за живота и свободата на бежанеца.

Международният режим

Към 28 март 2022 г.:

- Държави, ратифицирали Конвенцията: **146**
- Държави, ратифицирали Протокола: **147**
- Държави, ратифицирали Конвенцията и Протокола : **143**
- Държави, ратифицирали един или и двата акта: **148**.
- Държави, ратифицирали само Конвенцията: **Мадагаскар, Монако и Сейнт Китс и Невис**
- Държави, ратифицирали само Протокола: **Кабо Верде, САЩ, Венецуела**
- Последна ратификация: **Южен Судан – 10 декември 2018 г. (и двата акта)**

Принудителна миграция: световен контекст

84 милиона души

Trends at a Glance

FORCIBLY DISPLACED WORLDWIDE MID-2021

26,6 млн.
бежанци

20.8

млн. под мандата на
ВКБООН

5.7

млн. палестински
бежанци

4,4 млн.
търсеци
закрила

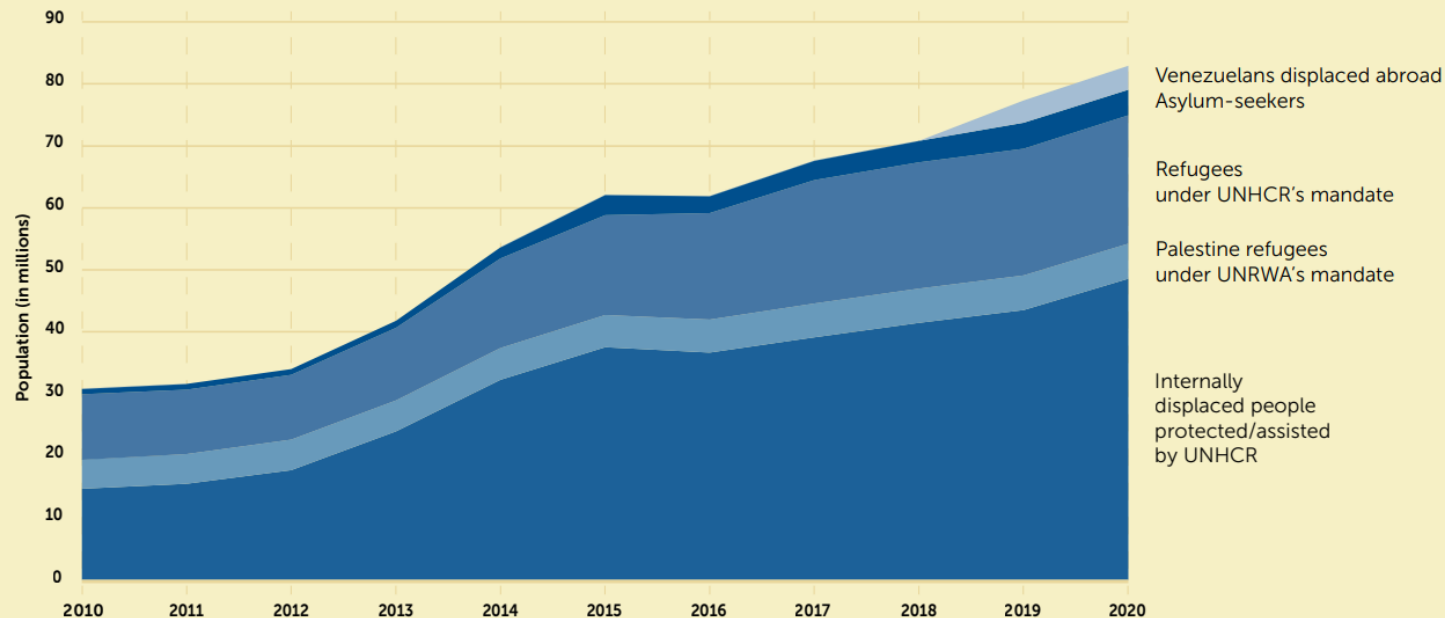
3,9 млн.
разселени
венецуелци

48 млн.
вътрешно
разселени*

*Към кр. 2020 г.

Forcibly Displaced Populations

2010-2020

Глобални статистики

85% са приети в развиващи се държави

73% се намират в съседни държави

Образование: световен контекст

ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

ГЛОБАЛНО

БЕЖАНЦИ

СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ БЕЖАНЦИ

24%

ГЛОБАЛНО

84%

SOURCE: UNESCO (2017), UNHCR (2018)

Включване на бежанци в образованието, 2019 г.

ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ГЛОБАЛНО

37%

БЕЖАНЦИ

3%

SOURCE: UNESCO (2017), UNHCR (2018)

Открийте бежанците

- Богат бизнесмен, който управлява две фабрики в Алепо (Сирия), бяга от града през 2013 г. и пристига в България, наема апартамент за семейството си в центъра на София с помощта на свой братовчед.
- Мъж от Афганистан е учител в гимназия. Години наред е притискан от местни племенни водачи, които настояват той да пише високи оценки на синовете им. Упоритият му отказ става причина да бъде атакуван и пребит на улицата. Подава оплакване в местния полицейски участък, но никакви действия не са предприети.
- 19-годишна жена от Иран е изнасилена от съседа си. Нейното семейство настоява тя да се омъжи за насилника си, за да съхрани честта си. Той се съгласява да плати 400 долара на баща ѝ, ако бракът бъде сключен. Жената се обръща към съда, който сваля обвиненията към насилника заради намерението му да я вземе за съпруга.
- Домът на семейство от Непал е сринат до основи от опустошителното земетресение в страната през 2015 г. Целият добитък, чрез който семейството се препитава, загива. След няколко тежки седмици на пътуване непалците пристигат в България.

Бежанците и България

- Ратифицира Конвенцията и Протокола през 1992 г.
- Закон за убежището и бежанците
- Страната е част от Общата европейска система за убежище
- Основен орган: Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет

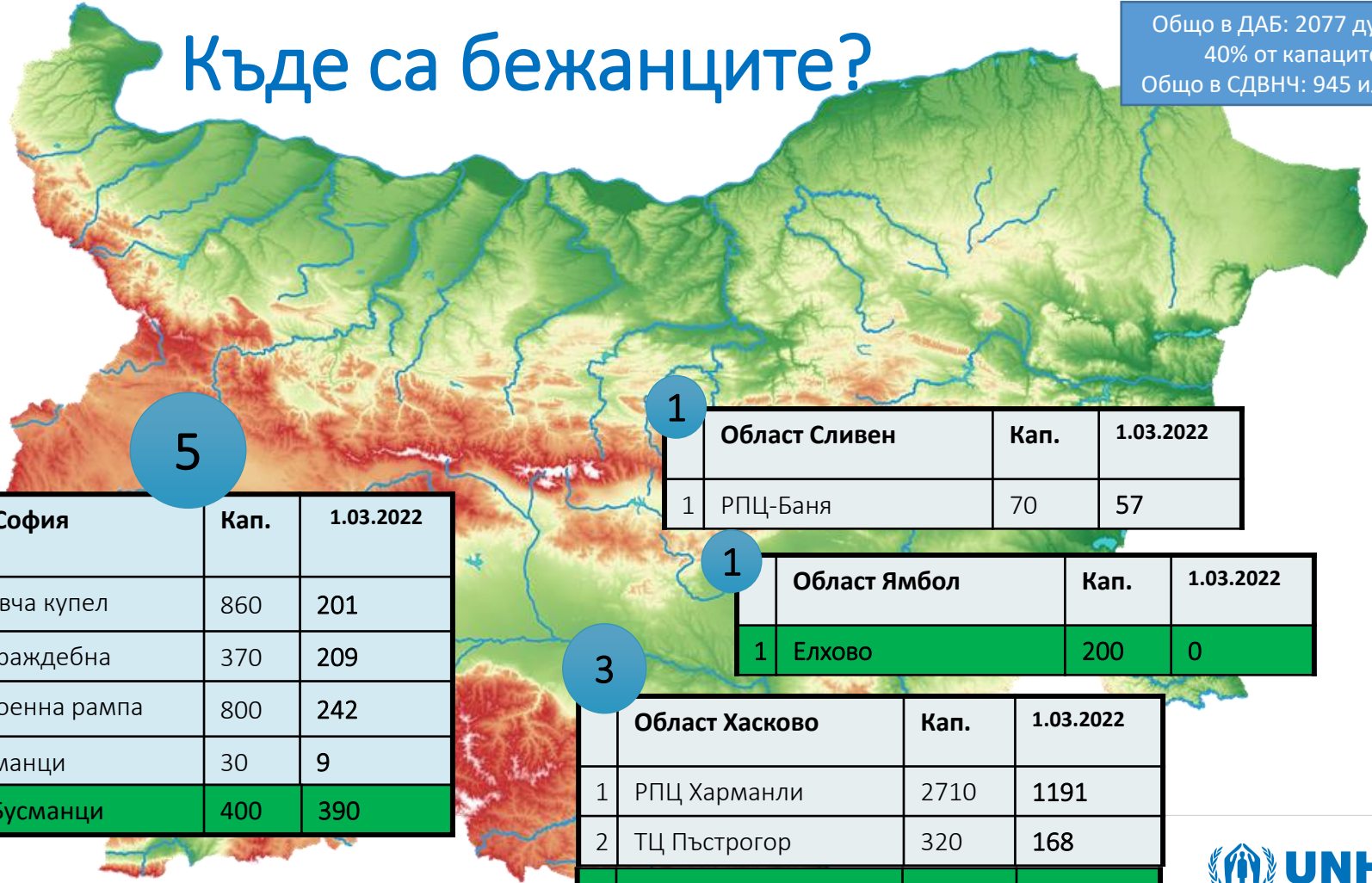

Пътят на бежанеца в България (общ случай)

Къде са бежанците?

Общо в ДАБ: 2077 души или
40% от капацитета
Общо в СДВНЧ: 945 или 89,2%

5

	Област София	Кап.	1.03.2022
1	Отдел Овча купел	860	201
2	Отдел Враждебна	370	209
3	Отдел Военна рампа	800	242
4	ПЗТ Бусманци	30	9
5	СДВНЧ Бусманци	400	390

1

	Област Сливен	Кап.	1.03.2022
1	РПЦ-Баня	70	57

1

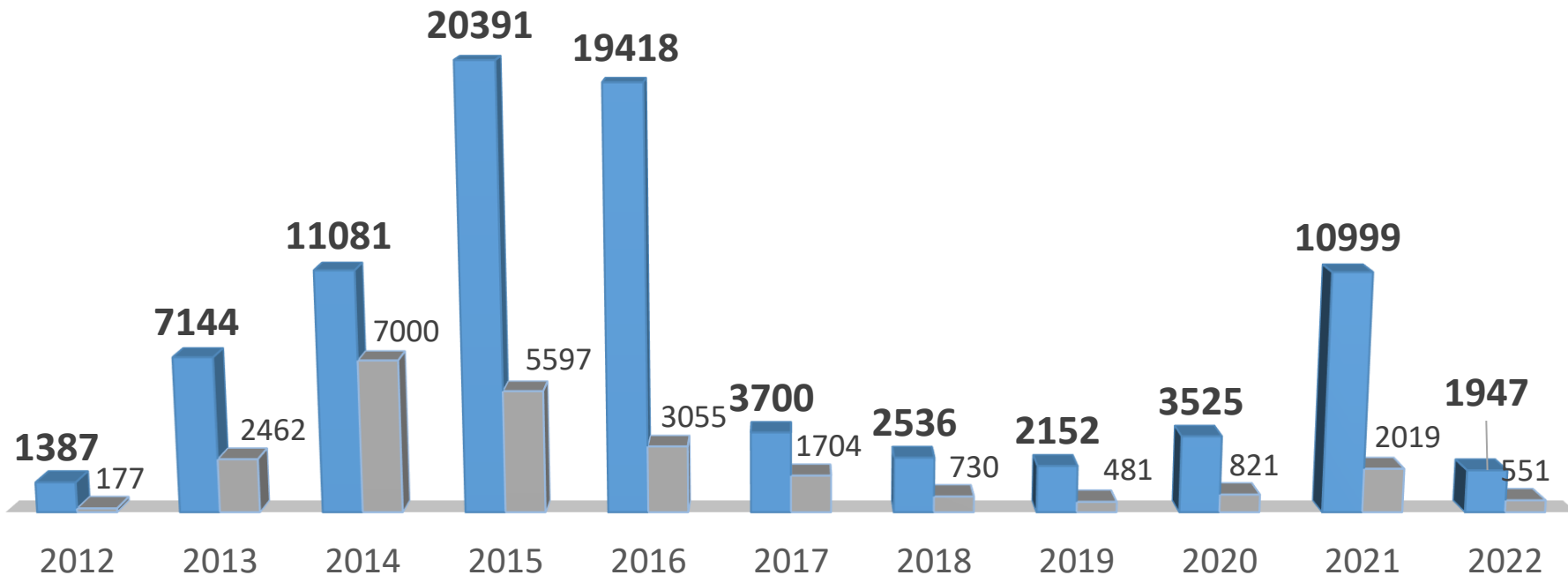
	Област Ямбол	Кап.	1.03.2022
1	Елхово	200	0

3

	Област Хасково	Кап.	1.03.2022
1	РПЦ Харманли	2710	1191
2	ТЦ Пъстрогор	320	168
3	СДВНЧ Любимец	660	555

Бежански контекст в България

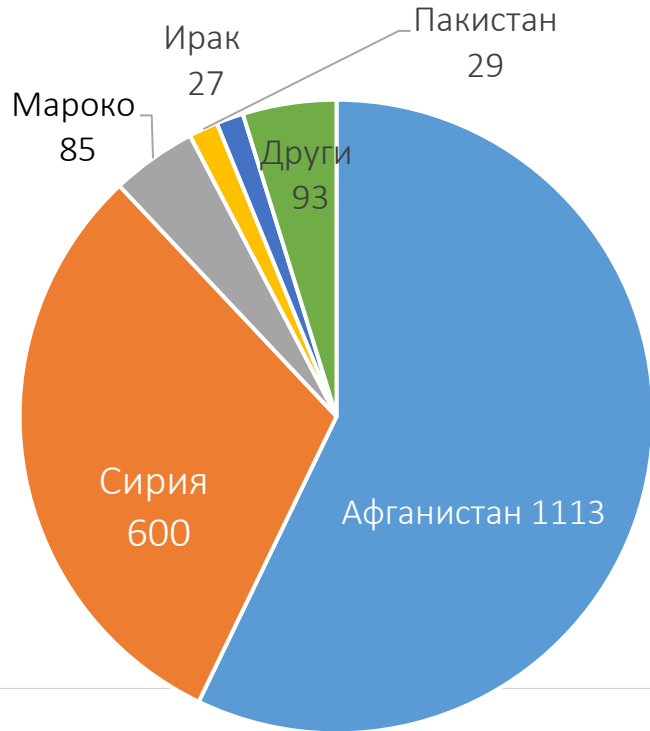
- Търсеци международна закрила
- Получили международна закрила

По данни на ДАБ

Страни на произход

Търсеци международна закрила

Общо: 1947

Получили международна закрила

Общо: 551

По данни на ДАБ

Пътят на лице с временна закрила

Румъния

Граничен
пункт

Русе
Силистра
Дуранкулак

Пост 1: Граничен контрол
Пост 2: Посрещане (хуманитарна помощ)
Пост 3: Временна закрила
Пост 4: Тriaж
Пост 5: Задържане
Пост 6: Международна закрила
Пост 7: Транспорт

Частни жилища

Временна закрила

Центрове по места

Варна
София
Бургас

Частни жилища

Хотели

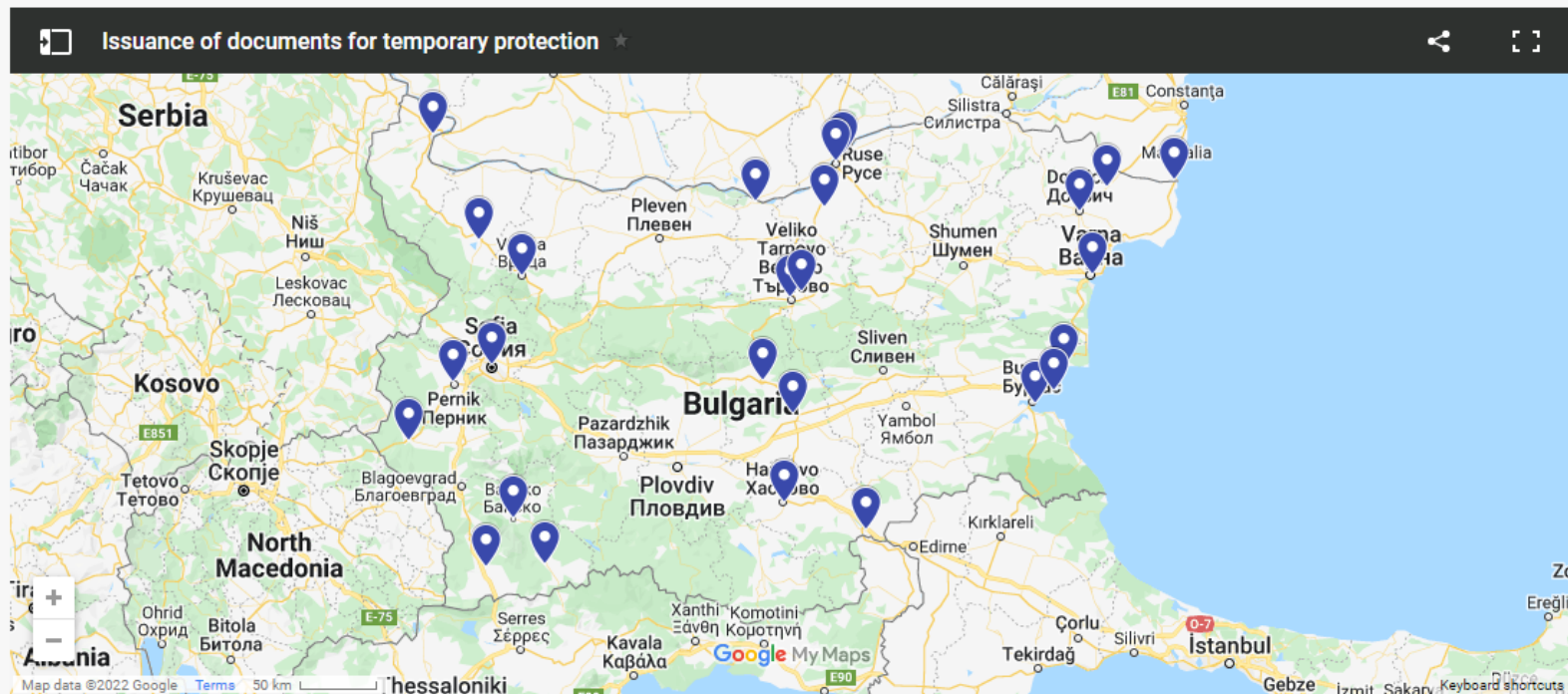
Почивни бази

Европейски съюз
Украйна

Карта на регистрационните служби за временна закрила

От 15 март 2022 г българското правителство започна да внедрява нова система за регистрация за [временна защита](#) на хора, изселени от Украйна. Новите места ще бъдат предоставяни всеки ден, заедно с текущото обучение на допълнителен персонал и разполагането на ново оборудване. Приоритетът на внедряването се основава на броя на разселените хора от Украйна, които в момента са настанени на различни места в страната, както и на статистиката за „горещите точки“ на гранично-пропускателни пунктове и жп гари. Картата по-долу ще се актуализира ежедневно, за да отразява въвеждането на всички нови служби за регистрация за временна защита. **Последна актуализация: 25.03.2022 13:30ч.**

Бежанците от Украйна в България

119,823

Влезли в България

55,539

Останали в България

20,000

деца

39,646

Настанени

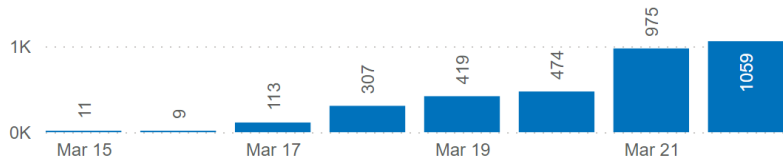

9,853

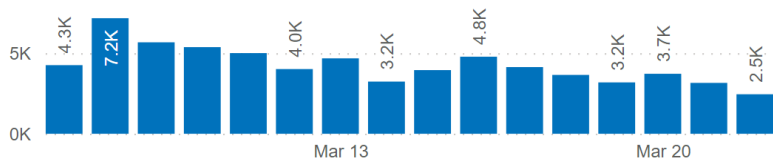
Регистриран за временна закрила

www.ukraine.gov.bg

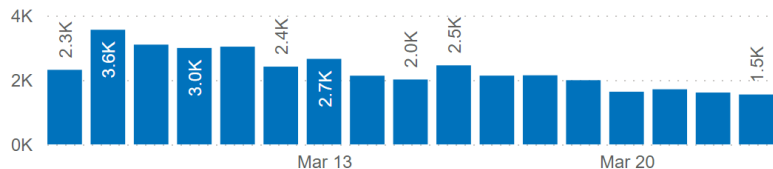
Регистрация за ВЗ по дни

Брой пристигнали по дни

Брой минали транзит по дни

Данни: ДМ, ГДГП

113404

Пристигнали

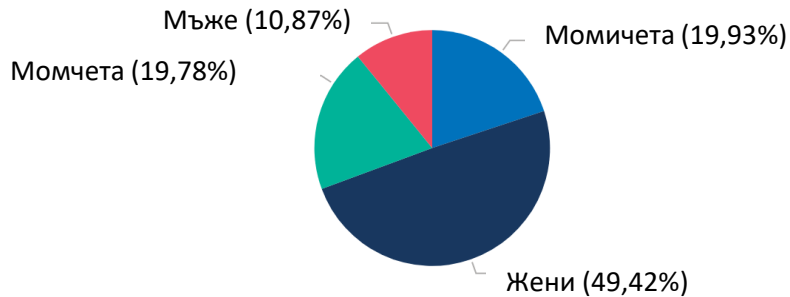
52748

Останали

3367

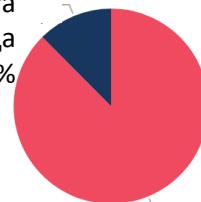
Временна
закрила

Разпределение по пол и възраст

Влезли от:

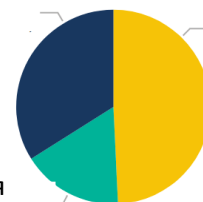
Друга
граница
12,46%

Румъния
87,54%

Излезли към:

Друга
държава
33,93%

Турция
49,25%

Гърция
16,79%

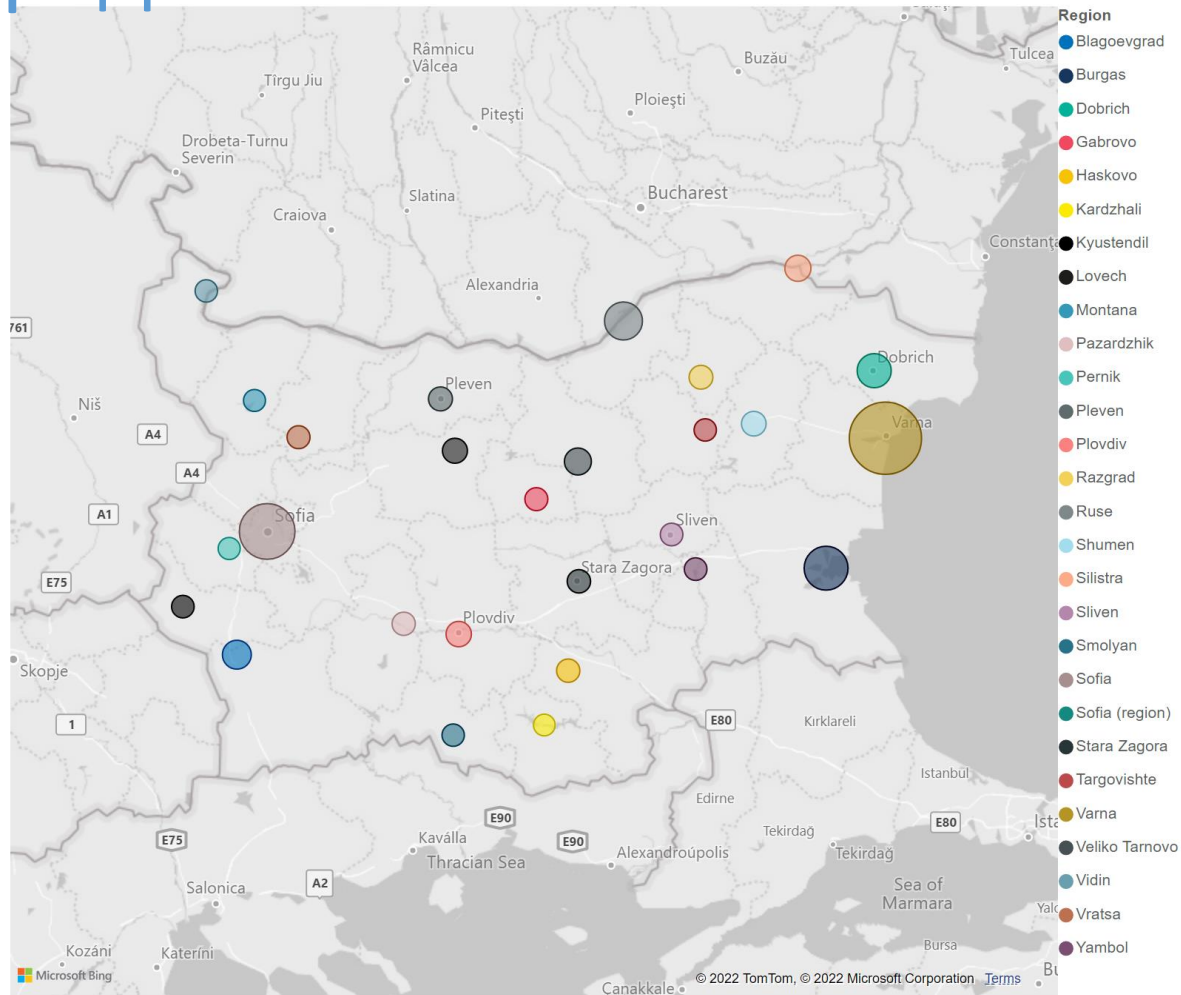
Разпределение по области

Region	Registered	Accommodated (presumption)	%
Varna	4532	13721	27.43%
Sofia	3053	9243	18.48%
Burgas	1997	6046	12.09%
Ruse	1467	4441	8.88%
Dobrich	1122	3397	6.79%
Blagoevgrad	657	1989	3.98%
Veliko Tarnovo	486	1471	2.94%
Silistra	410	1241	2.48%
Plovdiv	345	1045	2.09%
Lovech	309	936	1.87%
Shumen	276	836	1.67%
Pleven	219	663	1.33%
Razgrad	203	615	1.23%
Stara Zagora	164	497	0.99%
Haskovo	158	478	0.96%
Pazardzhik	153	463	0.93%
Vratsa	128	388	0.77%
Gabrovo	127	385	0.77%
Sofia (region)	118	357	0.71%
Sliven	96	291	0.58%
Yambol	96	291	0.58%
Kyustendil	90	272	0.54%
Vidin	75	227	0.45%
Smolyan	71	215	0.43%
Targovishte	71	215	0.43%
Pernik	48	145	0.29%
Montana	38	115	0.23%
Total	16521	50019	100.00%

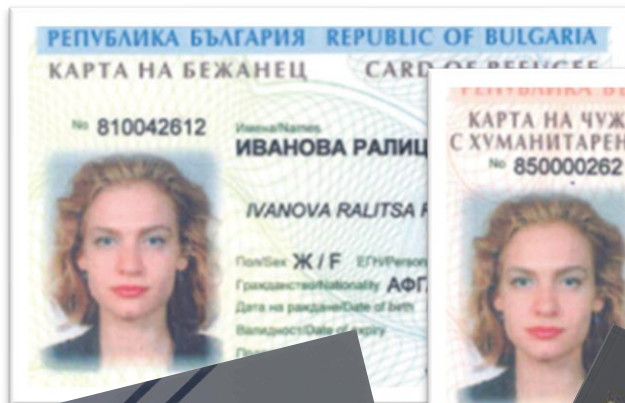
Към 18 март 2022 г.

Източник: адресни регистрации

Прогнозни числа

Документи: международна закрила

Документи: временна закрила

Придружаващи деца под 14-годишна възраст:

Регистрационната карта е издадена
от Държавната агенция за бежанците
при Министерския съвет

на 21.03.2022 важи до 23.02.2023

№ 00000000

.....
Противоп/Signature

ЛНЧ/Personal № [REDACTED]
ЕГН [REDACTED]
Имена/Names
TEST TEST
TEST TEST
Роден на/Date of birth 01.01.2000 Пол/Sex М
Место на раждане УКРАИНА
Гражданство/Nationality
УКРАИНА

Международна и временна закрила: разлики

Международна

- Прави се преценка на индивидуалната история;
- Дава се безсрочно (документите се подновяват на 5/3 г.);
- Права като на български граждани.

Временна

- Не се прави преценка на индивидуалната история;
- Дава се за 1 година;
- По-ограничен кръг права (но воля за изравняване).

Права: подслон

Търсещ МЗ

Центрове на ДАБ

Получил МЗ

Без конкретна
подкрепа

Получил ВЗ

Места за
настаняване,
вписани в
Националния
туристически
регистър – 40 лв.
(нощувка +
храноден) за срок
до 31 май 2022 г.

Права: образование

Търсец МЗ

Получил МЗ

Получил ВЗ

По реда за българските граждани

До 3 месеца от подаване
на молба за МЗ

Не е посочено в
ЗУБ (очаква се
промяна); но имат
пълен достъп по
силата на други
закопи

Права: здравеопазване

Търсещ МЗ

Здравноосигурени

Получил МЗ

По реда на
българските
граждани

Получил ВЗ

Безплатна спешна медицинска помощ по Закона за здравето;
Права на здравно осигурени за уязвимите групи - очакват се промени в Закона за здравно осигуряване;
останалите засега – трябва да имат частни медицински застраховки

Права: други

Търсещ МЗ

Изхранване
20 лв./месец

Получил МЗ

Всички права на
българските
граждани (с
изключения)
Събиране на
семейство
Право за
кандидатстване за
българско
гражданство

Получил ВЗ

Изхранване
Социално
подпомагане

Благодаря!

Ива Парцалева, сътрудник
по интеграция,
lazarova@unhcr.org
0878 435 883

